

CHP GENEL BAŐKANI DENİZ BAYKAL'IN KONUSMASI

Saygıdeğer konuklar, hepimizi iten sevgilerle, saygılarla selamlıyorum. Türkiye Ziraat Mühendisleri Odası'nın düzenlediği Tarım Haftası programını çerçevesinde sizlere hitap etme fırsatını bulmaktan büyük mutluluk duyuyorum. Ziraat Mühendisleri Odamıza, değerli Başkanımıza, yönetim kuruluna, böyle güzel bir toplantıyı düzenledikleri ve sizlerle beni buluşturdıkları için teşekkürlerimi sunuyorum.

Ziraat Mühendisleri Odamız, gerçekten çok uzun bir süreden beri ülke sorunları etrafında çok ciddi çalışmalar yapıyor. Türkiye'nin tarım sorunlarının doğru anlaşılmasına, bu sorunlara doğru çözümler geliştirilmesine, yukarı düzeyde katkılar getiriyor. Toplumumuzu tarım sorunlarına daha duyarlı olmaya çağırıyor. Bu doğrultuda çok yararlı, etkin çalışmalar götürüyor. Zaman zaman ben de bu çalışmalara katılmak ve çalışmaların ürünlerini izlemek, değerlendirmek fırsatını buluyorum. Gerçekten çok yararlanıyoruz. Bu vesileyle Ziraat Mühendisleri Odamızı bir kez daha selamlamak ve kutlamak istiyorum, bu çalışmaları dolayısıyla.

Yine bu 2003 yılının ilk Tarım Haftası programında, ülkemizin çok önemli bir sorununa dikkati çekiyorlar. Bunun ele alınmasını, tartışılmasını sağlıyorlar. AB genişleme süreci içinde Türkiye'nin tarım politikaları, kırsal alan politikaları ele alınmalıdır, tartışılmalıdır diyorlar ve bu çerçeve içinde bir toplantı düzenlemiş bulunuyorlar. Gerçekten bizim sorunlarımızın AB çerçevesi içerisinde ele alınıp tartışılması bence de çok uygundur, çok yararlıdır. Çünkü Türkiye AB ile ilişkilerinde, yeni ve kritik bir aşamadır. Bu doğrultuda önümüzde yapmamız gereken ciddi işler var. Toplumun her kesimi AB'yle ilişkiyi öngörerek, dikkate alarak, kendi sorunlarını yeniden değerlendirme ihtiyacını hissetmelidir. Artık sorunlarımızı tek başımıza yaşamaya devam edeceğimiz, kendi içimize kapalı bir anlayışla varlığımızı sürdüreceğimiz varsayımıyla yönlendiremeyiz. AB'yi öngörmek durumundayız. AB'yle karşı karşıya geleceğimizi, yanyana geleceğimizi, birlikte yaşamak durumunda olabileceğimizi dikkate alarak sorunlarımızı tartışmalıyız. Artık referans çerçevemiz genişlemiştir. AB olmuştur. AB'yi dikkate alarak çalışmalıyız ki; hem bu süreç daha başarılı bir şekilde işlesin, sonuç alınsın; hem de biz bu sürecin içinde sorunlarımızı çözmeye olanağını bulalım. Gerçekçi, ayağı yere basan, gelişmeleri öngören bir tavır içinde olabilelim. Türkiye'nin tarım sorunları yıllardır birikmiş, derinleşmiş, ağır, karmaşık sorunlar, bu sorunları hep kendi içimizde konuştuk, tartıştık; ama artık yeni bir tabloyla karşı karşıyayız, AB söz konusu, AB'yle ilişkilerimiz açısından bu sorunlarımıza ne gibi etkiler gelecektir? Ne gibi ek güçlükler ortaya çıkacaktır? Ne gibi ek kolaylıklar ortaya çıkacaktır? Bunları nasıl daha iyi değerlendiririz, bu arayışı sürdürmeliyiz, bu hazırlığı yapmalıyız.

Tabii sadece tarım açısından değer, genel olarak da Türkiye'nin AB konusuna yönelik olarak kendisini hazırlama ihtiyacına bir kez daha dikkati çekmek istiyorum. Son Kopenhag Zirvesinde alınan karar doğrultusunda, bildiğiniz gibi, Türkiye 2004 yılı sonunda bir raporla değerlendirilecektir. O raporun sonucuna bağlı olarak 2005 yılının içinde, çok gecikmeden bir makul tarihte, muhtemelen 2005 yılının ilk yarısı içinde Türkiye üyelik müzakerelerine fiilen başlayacaktır. Tabii bu yeni bir dönem olacaktır. Üyelik müzakeresi dönemi, Türkiye için yeniden bir hazırlanma, yeniden bir yapılanma dönemidir. Ama takvim artık işlemeye başlayacaktır. Tabii bu takvim, Türkiye için çok geç bir takvimdir. Onu bu vesileyle bir kez daha ifade etmek istiyorum. Türkiye, AB ile üyelik müzakerelerini çok daha önceden başlatmayı hak etmiş bir ülkeydi. Kopenhag siyasi kriterlerini, bir üyelik müzakeresine başlamak için gereken düzeyin üzerinde Türkiye gereğini yapmıştır. Ve Türkiye'yi üyelik müzakeresini başlatmak için ek bir sınav dönemine tabi tutmanın, 2004 yılının sonuna kadar gidişatı, gelişmeleri bir izleyelim bakalım, ne yapacaksınız görelim diye bir ek bekleme süresine tabi tutmanın, haklılığı, kabul edilebilir, makul bir gerekçesi yoktur. Başka ülkelere uygulanan ölçüler gözönünde bulundurulduğu zaman, bunun gene kabul edilebilir bir durum

olmadığı açıkça ortadadır. Türkiye derhal 2003 yılı içinde üyelik müzakerelerine başlamayı hakketmiş bir toplumdur.

Ama hepimiz çok iyi biliyoruz ki; uluslar arası ilişkilerde hak kavramı, “çok özel” bir anlam taşıyor, her zaman, her yerde objektif bir yargısal içerikle, genel bir ortak tanımla bunun değerlendirildiğini söylemek mümkün değildir. Siyasi anlayışlar, tercihler mutlaka çok belirleyici rol oynuyor. Bu çerçevede Türkiye, alıştığımız haksızlıklardan bir yenisine daha burada tabi tutulmuştur. Bunun da altını özellikle çizmek istiyorum. Ve bu objektif bir değerlendirmedir. Yani kendi kendimize yönelik bir mutluluk arayışı içinde, kendi kendimizden memnuniyet ifade etme çabası içinde bunu söylemiyorum. Türkiye, gereğini gerçekten yapmıştır. Diğer ülkelerin üyelik müzakeresini hangi noktalarda başladıklarını düşünecek olursak, Türkiye'nin bu konuda ne kadar ileride olduğunu çok rahatlıkla görürüz. Mesela Portekiz, üyelik müzakerelerine başlarken, anayasasında egemenlik hakkını, parlamentoyla, silahlı kuvvetlerin birlikte kullanacağına ilişkin düzenlemesi vardır. Portekiz o düzenlemeyle üyelik müzakeresine oturdu, ama Türkiye bugün anayasasında çok ciddi, çok cesaretli, çok güç değişimleri, yenileşmeleri yapmış olduğu halde, üyelik müzakeresi için bir ek bekleme dönemine tabi tutulmuştur. Yani 15 yıllık bir iç savaşın sonucunda Türkiye, bu sorumlusu konumundaki birisinin, mahkum olmuş bir terör suçlusunun idam edilmeyeceğini de öngören bir düzenlemeyi yapmıştır. Anadillerin eğitilmesi için, kullanılması için televizyonlarda, yayın organlarında kullanılması için çok ileri bir düzenlemeyi, 15 yıllık bir iç savaş döneminden sonra Türkiye yapabilmektedir. Bunlar çok önemli olaylardır. Ama maalesef bunlar Türkiye'nin üyelik müzakeresinin başlamasını sağlamaya yetmemiştir.

Değerli arkadaşlarım, AB ile ilişkilerimizde gözönünde tutulması gereken bir temel nokta şu: AB dediğimiz oluşum, statik bir oluşum değildir. Yıllar içinde aynı kalan, tarif edilmiş, dondurulmuş, ne olduğu, niteliği belirlenmiş bir oluşum değil. Hızla değişen, hızla gelişen, hızla yenilenen, zaman içinde, bıraktığımız noktada bulma imkanına sahip olmadığınız, çok ceval, çok dinamik, akışkan bir oluşum, sürekli yenilenen bir oluşumdur. Yani bunun bir kısmı, işin genel nitelemesinden de zaten görülebiliyor. Hatırlayacaksınız bu iş, Ortak Pazar diye başladı, başlangıçta; daha sonra Avrupa Ekonomik Topluluğu oldu; daha sonra AB oldu, bunların her birisinin ima ettiği değişik özellikler var. Yani ortada bir ticaret anlaşmasından, şimdi parasal birliğe, silah ve savunma birliğine ve ötesine doğru giden oluşumlar yaşanıyor. Geride bıraktığımız dönemi, AB çok dinamik olarak değerlendiriyor. Hızla değişiyor. Siz bir noktada ilişki kuruyorsunuz -biz 1963'te kurmuşuz ilişkiyi, o zamanki İnönü Hükümeti zamanında, Ankara Antlaşması imzalanmış, sene 63- 63'teki Birlik ne bizim anlaşma yaptığımız, şimdi gelinen ne? Bambaşka bir olay. Ve çok şaşıyoruz tabii. Kendimizi bir noktadaki fotoğrafa göre hazırlamaya başlıyoruz, bir süre sonra biz harekete geçtiğimiz zaman, bakıyoruz durum değişmiş. O değişmiş tabloya nasıl yaklaşacağımızı bilemez hale geliyoruz. Sürekli akışıyor, sürekli değişiyor. O nedenle AB'nin bu niteliğini unutmamalıyız. Onlar değişiyor, maalesef biz de hep aynı kalıyoruz. Biz de fazla değişmiyoruz. Bu aradaki sorunları, gerginlikleri de çok ciddi bir noktaya taşıyor.

Şimdi bakınız, tarım politikası konuşulacak, konunun uzmanları var, ben de sabahki oturumu dinleyebilmeyi çok isterdim, Avrupa tarım politikasıyla ilgili açıklamayı, bildiriye dikkatle izleyeceğim, duyacağım, onu değerlendirmeye ihtiyaç var, ama ben dışarıdan bakan bir insan olarak bazı gözlemlerimi sizlere yansıtmak istiyorum.

Avrupa'nın tarım politikası, bunu bir inceleyiniz, geride bıraktığımız bırakınız 20 küsur yılı, Avrupa Ortak Pazarı dönemlerini, son 10 yıla, 15 yıla bakınız, Avrupa'nın tarım politikası ne kadar köklü değişiklikler geçirmiştir. Yani hatırlayabildiğim kadarıyla ben kısaca değinmeye çalışayım. Mesela ilk Avrupa ortak tarım politikası, ürün güvenliğini sağlamak için, üretim güvenliğini güvence altına almak için düzenlenmiş bir politikaydı. Amacı politikanın; biz ithalatçı bir ülke olmayalım, ithalatçı bir topluluk, ithalatçı bir birlik olmayalım, bizde de her şey olsun, çok olsun, bunu güvence altına alacak bir politika

götürelim diye düşünmüşlerdi. Buna göre bir ortak politika tarif etmişlerdi. Bu politikanın temel amacı neydi? Destekleme politikasıydı. Neyi destekleme? Ürünü destekleme politikasıydı. Üretimi destekleme politikasıydı. Üretimi desteklemeyi öngörüyorlardı. Bunun için büyük kaynak ayırdılar ve yanlış hatırlamıyorsam bir dönem Avrupa Birliği bütçesinin yüzde 90'ını, tarım politikasına harcadılar. AB'nin bütçesinin yüzde 90'ı tarım politikasına. Niçin? Üretimi maksimize etmek için. En yukarı düzeye çıkarmak için. Üretim güvencesini alabilmek için. Kendi kendine yetebilir bir Avrupa tarım düzeni sağlayabilmek için aletler, araçlar, politikalar seferber edilmişti. Ve ne oluyordu? Çiftçilere büyük destek veriliyordu. Destek neye göre veriliyordu? Üretim miktarına göre. Daha çok üretim, daha çok destek oluyordu. Bunun sonucu ne oldu? Gerçekten Avrupa tarım açısından kendisine fazlasıyla yeter hale geldi. Sonuç, işte o tereyağı dağları diye konuştuğumuz. Süt bilmem işte gölleri diye konuştuğumuz tablo ortaya çıktı. Elde ettiler. Tarım politikası; koyuyorsun politikayı, kararlılıkla uyguluyorsun, kaynaklarını da tahsis ediyorsun, parayı koyuyorsun, organizasyonunu sağlıklı bir şekilde koyuyorsun, bir süre sonra sonucu alıyorsun, laboratuvar gibi. Avrupa'da birbirinden farklı 12 ülke ....

.... Almanya'nın tüketicisi bunu sormaya başladı. Yani ben durup da Fransa'nın çiftçisinin peynirini, yağını, sütünü, etini artıracam diye bu parayı vermek zorunda mıyım diye sorgulama başladı. Arkasından bu ürün fazlasının anlamı yok, bu ürün fazlasını ortadan kaldırmamız lazım, maksat üretimi maksimize etmek değil, tüketemeyeceğimiz miktarda çok fazla üretim elde etmek değil, bunu değiştirmek lazım dediler ve yavaş yavaş Avrupa'nın ortak tarım politikasının amacı, hedefi değişmeye başladı. Bu dönem bitti. Başarıyla bitti. Ama maliyetle bitti. Maliyet tartışmayı getirdi. Ürün fazlasıyla bitti. .... ortaya çıkmaya başladı. Bundan nasıl kurtulacağız? Yeni bir döneme geçelim dediler ve orada ona göre tarım politikası uygulamaya başladılar ikinci dönemde. Nedir o ikinci dönemde? O ikinci dönemdeki tarım politikası, destekleme gene var, ama desteklemenin amacı üretim değil. Desteklemenin amacı, artık üretim değil. Çünkü istenen o değil. İstlenen üretim değil. İstlenen başka bir şey. Üretime yönelik destekleme yok dediler. Neye yönelik destekleme var? Refahı yükseltmeye yönelik destekleme var. Çevreye yönelik destekleme var. Kaliteyi güvence altına almaya yönelik destekleme var. Ürünün kalitesini, sağlıklı olmasını güvence altına almaya yönelik destekleme var. Yine tarıma destek var, hedef değişti, kullanılan alet değişti. Kullanılan alet, üretim desteklemesi olmaktan, çiftçi desteklemesine dönmeye başladı.

Bunları niye bu kadar ayrıntılı anlatıyorum? Hem AB genişleme süreci tarım politikası konuşuyoruz, anımsamakta yarar var, hem de bizim izlediğimiz tarım politikasının ne kadar tercüme koktuğunu, ne kadar gerçeklerimizden kopuk, başkalarının gerçeklerinden esinlendiğine dikkatinizi çekmek için bunları anlatıyorum.

Şimdi mesela son zamanlarda Türkiye'de, doğrudan destekleme uygulaması geldi, yürürlüğe konuldu değil mi? Doğrudan destekleme politikası, işte buradan tercümedir. Yani başlangıçta üretimden kopuk olarak bu ortaya atıldı, IMF'nin denetimleri doğrultusunda. Canım çiftçi perişan olmasın, çiftçinin yoksulluğunu belli bir derecenin altına düşürmeyelim, onun altına bir güvenlik ağı serelim. Bunun için çiftçilik yaptığını kanıtlayan herkesin işte belli bir arazi mülkiyetini göstermesi halinde, mülkiyetle orantılı bir desteğe kavuşturalım, çiftçiyi kurtaralım oldu. Tarım politikası ne oldu? Çiftçiye yönelik oldu. Bunu siz her yerde ürün fazlasını güvence altına almış, üretimini yeterince yapan, ihracatını yeterince yapan bir ülkede bir ülkede uygulayabilirsiniz. Orada bir sakıncası yoktur. Ama Türkiye gibi daha tarım üretimini, tarım verimliliğini arttırması gereken, tarım ihracatını gerçekleştirmesi, geliştirmesi gereken bir ülkede, siz tarım destekleme politikanızı, ürünün niteliğine, miktarına, türüne bağlı olmaktan çıkarıp, kim olursan ol, mademki çiftçisin seni destekleyeyim anlayışını oturtursanız; tarımın, üretimin yapısına yönelik sorumluluğunuzu, bir kenara bırakmış olursunuz. Bunu Avrupa'nın bırakmasında bir sakınca yoktur. Kimin hayvancılık yapacağı,

kimin mısır yetiştireceği, kimin başka bir tarım faaliyeti içinde olacağı aşağı yukarı bellidir. Nüfusun yüzde 8'ine, 10'una zaten tarımsal kesim indirgenmiştir, onların yükü taşınabilir hale gelmiştir, orada bunu yaparsınız. Ama Türkiye'de şimdi bu yapılmıştır. Avrupa'da bu dönüşümün haklı nedenleri, gerekçeleri vardır. Demin anlattığım gerekçelerin tümü geçerlidir, ayrıca tabii tarım politikası, bir sübvansiyon politikasıdır. Yani destekleme politikasıdır. Pahalıya maledip, ucuza satmayı mümkün kılma politikasıdır. Pahalıya malettiğiniz zaman, onu ucuza satılabilir kılma durumundasınız, o zaman tüketicinin taleplerini dikkate alacaksınız, tüketiciyi gözetmek durumunda kalacaksınız. Sizin gereksiz yere geliştirdiğiniz, satamadığınız ürünlerin yükünün bir kısmını, ne kadar sübvansiyon yapıyorsanız yapınız, gene tüketici taşımak zorunda kalacaktır. Bu sorunlar ortaya çıkmıştır. Şimdi geline nokta, Avrupa tarım politikası yeni bir değişme sürecinin içindedir ve bu süreçte kendisini gösteren temel unsur, artık üretimin değil, çiftçinin ve tarım kesiminin genel refahının, yapısal değişimlerle yükseltilmesidir. Çevrenin gözetilmesidir. Sağlığın gözetilmesidir ve refahın yükseltilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılmasıdır. Sürdürülebilir bir tarımsal faaliyetin mümkün kılınmasıdır. Ekolojik duyarlılığı taşıyan, çevreyi tahrip etmeyen bir tarım politikasının yürütülmesi ön plana çıkmaya başlamıştır.

Şimdi bizim tabii bununla karşı karşıya kalacağımız açık. Bu tablonun içine gireceğiz. Gireceğimiz ana kadar varolan zamanı çok iyi değerlendirmek zorundayız. Bu zamanı en etkili şekilde, Türkiye tarımını geliştirecek, piyasa şartları içinde ayakta kalma kabiliyetini yükseltecek, karlılığını güvence altına alacak şekilde, bütün olanakları kullanarak desteklemek; Türkiye'nin önündeki temel sorumluluktur, temel görevdir. Önümüzde kaç yıl varsa, o süreyi bu açıdan en iyi şekilde değerlendirmeliyiz. Bir süre sonra bununla karşı karşıya kalacağız.

Şimdi yeni bir genişleme hamlesinin içinden geçiyor AB. Buraya katılacak olan ülkeler, tarım politikaları bakımından ciddi tartışmaların içinden geçiyor. Özellikle Polonya, çok ciddi tartışmaların konusu haline geldi. Türkiye büyük bir ülke. Türkiye'yi tarım açısından güçlü, kendi ayakları üzerinde duran bir duruma hızla dönüştürecek uygulamaları yapmak durumundayız. Tarım politikamızı, bunu gözeterek yönlendirmek durumundayız. Yani biz girdiğimiz zaman, bütün çiftçilere geçmişte olduğu gibi, geniş ve ölçsüz miktarda tarımsal destek geleceği umuduyla politikamızı yönlendirmemiz gerçekçi değildir, doğru değildir, mümkün de değildir. Bir an önce bu sorunu çözmeliyiz, Türkiye tarımı kendi ayakları ayakları üzerinde duran, ürettiğini satabilen değişimi sağlayabilmelidir.

Bu değişimin Türkiye'deki ürün desenini değiştirmekten geçtiğini görüyoruz. Türkiye, üretmesi gerektiği halde, yeteri kadar üretmediği ürünler konusunda gereken kararları almalıdır. Gereğinden fazla ürettiği, o kadar üretmemesi gerektiği ortaya çıkmış olan ürünler konusunda da gene gerekli politikaları uygulamalı ve ürün desenini rasyonel hale getirmelidir. Bu çerçevede yapılması gereken şeyler çok açıktır. Türkiye'nin yağlı tohum üretimini hızla arttırması lazımdır. Türkiye yağlı tohum üretimini, bir an önce katlamak durumundadır. Bugün Türkiye, ithalat faturasının ikinci önemli kalemi olarak yağlı tohum ithalatına döviz ayırmaktadır. Petrol ithalatından sonra en büyük ithalatı yaptığımız kalem budur. Türkiye bir tarım ülkesidir. Toprakları yağlı tohum üretimine elverişlidir. Ama bunu doğru bir biçimde kullanamadığımız, yanlış bir desen etrafında tarımsal üretimimizi sürdürdüğümüz için, maalesef bu değiştirilememiştir. Bir an önce ele alınması gereken ana konuların başında bu vardır. İkinci temel nokta; yem bitkileri konusunda Türkiye ciddi bir atılım yapmalıdır. Tarım ve hayvancılık, bitkisel üretim ve hayvancılık, ikisi de birbirini desteklemesi gereken iki temel alandır. Hayvancılığı ihmal ederek bitkisel üretime dayalı bir tarım politikası çok güçtür. Hele Türkiye gibi özel bir coğrafyası olan, özel bir topoğrafyası olan, ortalama yüksekliği 1000 metreye ulaşan topraklara sahip bir ülkede, bir coğrafyada hayvancılığı ihmal ederek tarımı kalkındırmak mümkün değildir. Hayvancılığın temel darboğazı yem ürünlerinden kaynaklanmaktadır. Yem ürünleri üretimini Türkiye hızla arttırmak

durumundadır. Tahıl konusuna Türkiye çok yeni bir anlayışla hızla girmelidir. Verimliliği, kaliteyi artırmak zorundayız. Tohum çalışmalarını en ileri düzeye çıkarmak durumundayız. Dünyadaki bu çalışmaları yakından izlemek Türkiye olarak biz katkı yapmak durumundayız. Türkiye bu alandaki ta 1920'lerde içine girdiği ciddi çalışmaları maalesef geride bıraktığımız dönemlerde, bir kenara bırakmıştır. Tarımda araştırma ihtiyacını 1920'lerde bu devleti kuranlar kavramışlardır. Araştırma enstitüleri, Türkiye'nin dört bir köşesinde yıllarca çok güzel çalışmalar yapmışlardır, ama bunlar bırakılmıştır. Ve biz şimdi tesadüfi ithalatla, çoğu kere çiftçilerin kendi bireysel çabalarıyla buldukları tohumlarla üretim yapan bir ülke haline dönüşmüşüzdür. Bir toparlayıcı, yönlendirici, ciddi bir bilim ve teknolojiyi değerlendiren anlayış maalesef yön verememiştir. Bunu özellikle hububat alanında gerçekleştirmek durumundayız. Ayrıca sebze ve meyve üretimimizi çok ciddi bir şekilde geliştirmek durumundayız. Bu konuda büyük bir potansiyel var, bunu bir an önce değerlendirmeliyiz. Kapalı alan altında sera, cemekean altında üretim konusunu Türkiye hızla geliştirmelidir. Şu sıralarda işte 200-250 bin dönüm civarında bir kapalı alana sahip Türkiye. Bunu hızla bir milyon dönüme Türkiye çıkarmalıdır. Bu kapalı alan altında yapılacak sebze üretiminin önemli bir kısmı dış pazarlara yönelik olarak değerlendirilebilir. Şu anda Türkiye hiçbir kolaylık olmadığı halde, her türlü engele rağmen, gerçekten son yıllarda ciddi bir atılım gerçekleştirerek, sebze alanında dünyada yerini almaya başlamıştır. Bunu hızla geliştirmek lazımdır.

Tabii buradaki temel nokta; üretimin iç piyasaya dönük değil, dış piyasaya dönük olarak yapılmasıdır. Yani bizim kendi alıştığımız türde üretimden ürün fazlasını dışarıya satmaya teşebbüs ederek başarılı bir ihracatçı haline dönüşmemiz mümkün değildir. Üretimi ta başından, tohumun seçiminden, üretimin yapılacağı yerden, ambalajlamasından sonuna kadar, yeni bir anlayışla ele almak durumundayız. Zaten böyle yapılmaktadır. Hollanda'dan gelmektedir ithalatçılar, size nasıl üreteceğiniz konusunda yardımcı olmaktadırlar. Tohum konularında işbirliği gerçekleştirilmektedir. İlacı, gübresi, sulaması, teknolojisini, bütün bunu geliştirmemiz lazımdır.

Bu, Türkiye'nin daha şimdiden bir ortak tarım politikası içine girmeden, AB'ye ekonomik bakımdan bütünleşmesine yardımcı olacak çok önemli bir alandır. Çok ciddi işaretler başladı. İşte Macar biberleri, sarı renkli, kırmızı biberler, yeşil biberler piyasaya çıkmaya başladılar. Bunlar çok sağlıklı gelişmeler, hızlandırmak lazım. Mesela gene geçen yıl ve son bir iki yılda Türkiye kiraz alanında çok büyük bir atılım yaptı, patlama denilecek nitelikte bir atılım yaptı, çok kaliteli bir kiraz üretimi gerçekleştiriyoruz. Bunu genel bir meyvecilik üretimi haline dönüştürmemiz lazımdır. Miktarlar genel rakamlar içinde yüksek değildir, ama umut vericidir, ciddi başlangıçlardır ve tarımda refahı sağlamanın yolları, bu çeşitlenmeyi bir an önce gerçekleştirmektir. Yıllardır ürettiğimizi, aynı anlayışta üretmeye devam ederek, ne Türkiye içinde refahı yakalamak mümkün, ne de o anlayışla dünya tarımı içinde yer tutmak mümkündür. Çok ciddi yapısal değişikliklere ihtiyaç var. Bu neyle olacaktır? Bu desteklemeyle olacaktır. Nasıl desteklemeyle olacaktır? Karşılıksız, doğrudan desteklemeyle olmayacaktır. O destekleme politikasıyla, bunu sağlamak mümkün değildir. Çünkü o Hollanda'ya satacağı kırmızı biber üretimi de, Avrupa piyasalarına kiraz üretimi de, fındık üretimi de, çay üretimi de birbirinden ayırmamaktadır. Yapılması gereken de, işte bu ayrımı yapmaktır. Desteklenmesi gereken vardır. Teşvik edilmesi, hızlandırılması gereken vardır, frene basılmasını sağlamamız gerekenler vardır. Bu ayrımları, ürün, miktar, kalite konularında duyarlılıkla ancak geliştirme imkanımız vardır.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'nin çağdaş bir tarım politikasına ihtiyacı var. Yani, Türkiye'nin her alanda ciddi politikaya ihtiyacı var da, en öncelikli olarak bence tarım alanında Türkiye'nin reform niteliğinde, kapsamlı, iddialı, yeni bir yaklaşım uygulamaya ihtiyacı var. Bu uygulamanın amacı, üretimi, verimliliği, kaliteyi yükseltmek olmalıdır. Canım bundan tabii ne var? Zaten her politikanın amacı budur diyebilirsiniz. Hayır, bakın

Avrupa'nın birinci döneminde oydu, şimdi o değil. Birinci döneminde onlar miktarı artırmak istediler, ürün dağlarını elde ettiler. Sonra politikayı değiştirdiler. Biz daha onu elde etmedik. Daha biz birinci aşamayı gerçekleştirmedik. Bizim üretimimizin, doğru türler etrafında hızla artırılmasını sağlamaya ihtiyacımız var. Türkiye nüfusunun yarısına yakını tarımdan geçimini sağlayacak. Bunu bir anda değiştirmemiz mümkün değil, kolay değil. Belki radikal bir şekilde hızla düşürmeniz doğru da değil, başka yansımaları var, başka maliyetleri var. Zaman içinde dikkatli, sorumlu bir politikayla, yedire yedire bir dönüşümü gerçekleştirmemiz lazım. Elbette Türkiye'nin geleceğine baktığımız zaman biz nüfusun yüzde 40'ı tarımdan geçinmeye devam edecek diye düşünmüyoruz, 21. Yüzyılı öyle kapatmayı istemiyoruz. 21. Yüzyılın başındayız. 21. Yüzyılı kapatırken biz de inşallah çağdaş ülkelerde olduğu gibi nüfusumuzun yüzde 4-5'inin tarımdan geçimini sağlayabildiği ve refah içinde yaşayabildiği bir Türkiye'ye dönüşmek istiyoruz. Ama bunu planlı, ciddi bir biçimde gerçekleştirmemiz lazımdır. Yüzde 40'tan yola çıktığımızı unutmadan bunu yapmak lazımdır. Yüzde 40'ı, bu süreç içinde, sağlıklı bir biçimde azaltmayı öngörmemiz lazımdır. Bu azaltma olurken, yüzde 40'ın ürettiğinden daha fazlasını, yüzde 30-35'in, 25'in, 20'nin ve sonunda da 10'un ve 5'in üretmesini sağlamaya ihtiyacımız vardır. Yüzyılın sonunda Türkiye'de yüzde 5 olacaksa tarımda yaşayan insan, onların üretimi hiç şüphe yok yüzde 40'ın ürettiğinden kat kat fazla olacaktır. Olmalıdır. Bunu sağlamak zorundayız. Yani üretim artışını öngörmeyen bir Türkiye tarım politikası olamaz. Türkiye için olamaz, dünya için olamaz. Türkiye'nin nüfusu artacak ve bugün tarımda kendi kendine yeter diye düşündüğümüz toplum kesimleri, tüketici haline dönüşecekler giderek daha fazla ve onların beslenme sorunu, tarım ihtiyacı ortaya çıkacak, Türkiye daha çok üretim yapacak. Her şey mi üretecek? Hayır her şey üretmeyecek. Belki azaltması gereken şeyler de olacak. Tarımda azaltması gereken şeyler de olacak. Ama mutlaka bütününe baktığımız zaman Türkiye çok ciddi bir üretim artışını gerçekleştirmek durumunda olacak. Ve Türkiye'nin bunu sağlamak için kullanacağı temel araçların başında destekleme geliyor. Destekleme politikası geliyor. Türkiye'ye üretime yönelik destekleme uygulamak sana yasak denilmesi kadar, zarar verecek bir şey düşünemiyorum. Bu denildiği için bunu söylüyorum. Sanki Türkiye'nin hiçbir tarımsal üretim artışı gerçekleştirmemesi gerekiyormuş gibi bir tarım politikası Türkiye'ye dayatılmaz, dayatılmamalı. Yanlış olur. Türkiye daha çok üretecek. Her üründe değil, genellikle daha çok üretecek.

Bugün bakın, eskiden övünüyorduk, işte kendi kendimize yeten dünyadaki sayılı altı, yedi ülkeden birisiyiz diye. E şimdi ithalatçı bir ülke haline geldik. E canım, bazı şeyleri elbette ithal edeceksin. Her şeyi senin üretmen gerekmez ya. Doğru da, net ithalatçı olmak da gerekmez, değil mi? Net ithalatçı olmak gerekmez. Şimdi Türkiye, net ithalatçı oldu. Yani bazı alanlarda ithalat yaparsın, pek çok alanda da yaparsın, ona da itirazım yok, ama benim düşündüğüm tarım politikasında Türkiye net ihracatçı olacaktır. Coğrafyasıyla, doğasıyla, geleneğiyle, altyapısıyla, tarımsal potansiyeliyle, Türkiye net tarım ihracatçısı olmak durumundadır. İhraç ettiğimiz tarımsal ürünlerin toplamıyla, ithal ettiklerimizin toplamını karşılaştırdığımız zaman, ihracat daha fazla olacak. Şimdi ithalat daha fazla. Bunlar Türkiye'nin tarım politikasının amaçları olmalıdır. AB'ye girmeden gerçekleştirmesi gereken amaçları olmalıdır. AB içine girdikten sonra, bu konu yepyeni bir tabloyla karşı karşıya kalacak. Avantajlarımız, güçlüklerimiz olacak. Bütün bunları göğüsleyebilmek için Türkiye sağlam bir düzeyi mutlaka yakalamış olmalıdır. Önümüzde duran ana temel görev budur.

Böyle bir tarım politikamız var mı? Maalesef yok. Maalesef yok. Düşünün bakın, son 10 yılda Avrupa'da üç ayrı ortak tarım politikası aşaması yaşandı. Her birisi denendi, uygulandı ve şimdi en son bir noktaya gelindi. Çevre ağırlıklı bir noktaya gelindi. Tüketiciyi gözeten bir noktaya gelindi. Biz daha o noktaya gelmedik. Hiçbirisine gelmedik. Öyle bir politika koymadık, uygulayamadık, başarıyı yakalayamadık. Hala yakalayamıyoruz.

Şimdi yeni bir dönem açıldı Türkiye'nin önünde. Tek başına parlamentoda çoğunluğu olan bir iktidar var. Türkiye taze bir başlangıç yapmanın bütün altyapısına, bütün koşullarına

sahip. Kamuoyu bunu bekliyor. Türkiye'nin ihtiyacı bu. AB takvimi önümüzde şekillenmiş. Derhal harekete geçmek lazım. Derhal ciddi açılımlar yapmamız lazım. Maalesef bu doğrultuda hiçbir ciddi, yeni yaklaşım görmüyoruz. Bizim uzun süre üstünde durduğumuz bir nokta, yani desteklemenin üretimle irtibatlandırılması noktasıdır. Kabul görmüş gözüküyor. CHP'nin temel tezidir biliyorsunuz. Israrla bunu anlattık, ta başından beri bunu anlattık. Ama onun gereği yerine getirilmiş değildir. Tarıma yönelik hangi politik yaklaşım içindedir hükümet diye bakıyorum, bu söylediğim sorunları öngörüyorlar mı, bir yapısal değişim amaçlıyorlar mı, bu konuda planlar var mı, hedefler var mı diye bakıyorum. Bunların hiçbirisini göremiyorum. Hala bildiğimiz eski söylem aynen devam ediyor. İşte fındığı 1.600 bine alacağız, 2 milyona onu çıkaracağız, aradaki farkı vereceğiz. Aradaki farkı nasıl vereceğiz? Ya bu destekleme uyguluyordu daha önceki hükümet, tam da dağıtılmadı, yarısı dağıtılmıştı, oradaki paraları alın size fındık parası diye versek acaba olur mu, mümkün mü arayışları ciddiyetsizlik. Bu mu tarım politikası. Yani fındığa ben şu vereceğim yarışı mı Türkiye'nin tarım politikası? Türkiye'de fındığın ihracat kabiliyeti artıracak, Türkiye'de fındığın verimliliğini artıracak, niteliğini yükseltecek, fındığa yönelik çeşitli sakıncaları, alfatoksin iddialarını vesaireleri ortadan kaldıracak ne yapıyorsun? Bununla ilgili bir düzenleme var mı? Fındığı ben artıracam. E artık bakalım. Arttırabildin mi? Hayır arttıramadın. E ne yapacaksın? Mavi mazot, yeşil mazot uygulayacağım. Mazotun fiyatını düşüreceğim. Ne oldu, düşürdün mü mazotun fiyatını? Girdi fiyatlarını düşüreceğim. Düşürdün mü girdi fiyatlarını? KDV'yi indireceğim. İndirdin mi? Gübreyi ne yaptın? Bunları bir defa tarım politikası değil de, senin tarım politikası zannederek bu söylediklerinin de bir kalıcı uygulanabilirliği, Türkiye'nin tarım sorunlarını çözme potansiyeli olmadığı çok açık. Maalesef bu içine girdiğimiz yeni dönemin de, Türkiye tarımı açısından umutlarımızı yükselten, Türkiye tarımının sorunlarının çözüleceğine yönelik bekleşimimizi yükselten bir yönü olmadığını, hepimiz üzüntüyle görüyoruz. Türkiye'de tarımın örgütlenme biçimine yönelik olarak ne düşünüyorsun? Ne düşünüyorsun? Yani Türkiye'deki tarım satış kooperatifleri konusunda anlayışın nedir? Tarış'e nasıl bakıyorsun? Fiskobirliğe nasıl bakıyorsun? Yağlı tohumlara nasıl bakıyorsun? Trakyabirliğe, Çukobirliğe, Antbirliğe nasıl bakıyorsun? O konuda bir reform yapıldı, bir düzenleme getirildi. Neresine sahipsin, neresini değiştireceksin? Tarımın finansmanı ile ilgili anlayışın ne? Çiftçi borçlarını sileceğim. Sildin mi? Tarımın finansmanı bu mu? Bunun üretimle bir ilişkisi yok mu? Demin konuştuğumuz sorunlarla bir ilişkisi yok mu? Maalesef, içinizi karartmak istemiyorum.

Şimdi siz Deniz Baykal muhalefete başlamış diye düşüneceksiniz. Yani başlamamı istediğinizi biliyorum, ama muhalefet olsun diye de bunları söylemiyorum, onu da bilmenizi istiyorum. Gerçekten burada tarımcılarla, Türkiye tarımının önemine inanmış insanlarla birarada olduğumu ve tarım sorunlarını hep beraber sahiplenmek istediğimizi bilerek, bu sorunlara yönelik anlayışımı ve duygularımı sizlerle paylaşıyorum. Sadece budur. Bir özel muhalefet gayretkeşliği içinde bunları söylemiyorum. Ama gerçekten yaklaşımın, ortaya konulan uygulamanın fevkalade pestenkerani. Böyle baştansavmacı bir yaklaşım olduğunu görüyorum. Bundan da üzüntü duyuyorum. Tam tersi ihtiyaçla karşı karşıyayız. Türkiye tarımının çok ciddi sorunları var. Bu sorunların mutlaka sahiplenilmesi gerekiyor. Bu sorunların mutlaka çözülmesi gerekiyor. Avrupa Birliği önümüzde duruyor. O, Türkiye için çok ciddi tehditleri de beraberinde getiriyor. Varolan yapıyı da koruyamayız. Yani AB'nin rekabet koşulları karşısında, varolan yapımızı da koruyamaz hale geliriz. Bir an önce güçlenmek durumundayız. Bir an önce AB ile başedebilir halde, oranın desteklenen tarımıyla başedebilir hale dönüşmek durumundayız. Ve bu doğrultuda bir çabayı, bir gayreti maalesef göremediğimi, üzüntülerimle ifade ediyorum. Ama bu konuların konuşulması, bu noktalarda bir ortak anlayışın gelişmesi, Türkiye'nin bu sorunları çözme iradesini daha güçlendirir, daha da geliştirir. Bu sürekli bir çalışma, sürekli bir mücadele demektir. Biliyorum, kuşaklar boyu her birimiz bunlara sahip çıkacağız, konuşacağız ve çözümü konusundaki iradeyi

şekillendireceğiz ve inşallah günün birinde bu irade yaşama geçecektir, Türkiye’de hakkı olan yeri alacaktır. Zamanımız çok fazla değil yalnız. Bu zamanı çok iyi ve hızlı bir biçimde kullanmamız gerektiğini düşünüyorum.

Evet, izin verirsiniz ben böyle bir değerlendirmeye açılış konuşmamı noktalamış olayım. Tekrar sizleri kutluyorum. ZMO’yu kutluyorum. Bu çalışmanın ürünlerinden yararlanmaya hazır olduğumu ifade ediyorum. Burada görmekten mutlu olduğum bütün arkadaşlarımı tekrar saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.